

EFFECT OF MINORITY IDENTITY ON BILATERAL RELATIONS: THE CASE OF WESTERN THRACE

Gökhan DUMAN¹

Abstract

Identity that has a significant impact on the decisions individuals make in their daily lives, reveals the formation of group identity to which individuals contribute as an effect of social life. Groups based on similarities use differences to distinguish themselves from other groups, and highlighting these differences brings about both inter-group competition and identity changes over time. Depending on the place and position of the emerging group identities in society, some identities become dominant while others possess a subordinate position. Minorities are associated to these subordinated identities and they may need to be recognized by special arrangements and protected within the framework of this recognition due to their differences compared to the dominant groups. It is problematic for international relations discipline whether these subordinated groups shaped by either religion or ethnicity, have an impact on both domestic and foreign policies of the states. Within this framework, the present study aims to examine the impact of identity for minority groups through the Western Thrace minority group and its effects on the bilateral relations between Greece and Turkey.

Article History:

Date submitted:
25 January 2021

Date accepted:
05 May 2021

Jel Codes:

F59, Y80, D74

Keywords:

Identity, Minority,
Western Thrace,
Bilateral Relations

Suggested Citation: Duman, G. (2021). Effect of Minority Identity on Bilateral Relations: The Case of Western Thrace. *Sivas Cumhuriyet University Journal of Economics and Administrative Sciences*, 22(1),379-394.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, g.duman@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7007-3542.

DEVLETLERARASI İKİLİ İLİŞKİLERDE AZINLIK KİMLİĞİ ETKİSİ: BATI TRAKYA ÖRNEĞİ

Gökhan DUMAN¹

Öz

Bireylerin gündelik hayatlarında verdikleri kararları etkileyen kimlik olgusu, toplumsal hayatın bir etkisi olarak bireylerin oluşumuna katkı verdiği grup kimliğini ortaya çıkarmaktadır. Benzerlikler üzerinden kurulan gruplar kendilerini diğer gruplardan ayırmak için farklılıkları kullanmakta ve bu farklılıkların ön plana çıkarılması durumu beraberinde hem gruplar arası rekabeti hem de kimliklerin zaman içerisinde değişime uğraması durumunu getirmektedir. Ortaya çıkan grup kimliklerinin toplumdaki yeri ve konumuna bağlı olarak kimi kimlikler egemen hale gelirken kimi kimlikler düşük konumda bulunurlar. Azınlık grupları ile bağdaştırılabilecek bu düşük konumda bulunan kimliklerin egemen gruplara göre farklı nitelikleri sebebiyle özel düzenlemelerle tanınması ve bu tanınma çerçevesinde korunması gerekebilmektedir. Dini ve etnik azınlık olarak ortaya çıkan bu düşük konumdaki grupların devletlerin hem iç hem dış politikalarına etkilerinin olup olmadığı uluslararası ilişkiler disiplini için bir sorunsaldır. Bu anlamda, bu çalışmanın amacı Batı Trakya azınlık grubu üzerinden kimlik olgusunun azınlık grubu için etkisini ve azınlık kimliğinin Yunanistan ve Türkiye arasındaki ikili ilişkilere olan etkisini incelemektir.

Makale Geçmişi:

İletilen Tarih:

25 Ocak 2021

Kabul Tarihi:

05 Mayıs 2021

Jel Kodları:

F59, Y80, D74

Anahtar Kelimeler:

Kimlik, Azınlık, Batı Trakya, Devletlerarası İlişkiler

Önerilen Alıntı: Duman, G. (2021). Devletlerarası İkili İlişkilerde Azınlık Kimliği Etkisi: Batı Trakya Örneği. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(1),379-394.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, g.duman@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7007-3542.

1. GİRİŞ

Kimlik olgusu sosyal bilimlerde önceleri psikoloji ve sosyolojinin araştırma alanına girmiş daha sonra siyaset biliminin ilgilendiği konulardan birisi haline gelmiştir. Uluslararası ilişkiler disiplini çerçevesinde bir inceleme konusu haline gelmesi ise Soğuk Savaş'ın bitimine denk gelmektedir. Araştırma konusu olarak merkeze devletleri alan ve devletlerin verdikleri kararlar ile giriştikleri ilişki ağını inceleyen uluslararası ilişkiler disiplini için kimlik, devletlerin kararını etkileyen bir olgu olarak görülmemiştir. Egemen konumda olan uluslararası ilişkiler teorilerinin kabul ettiği şekilde anarşinin hâkim olduğu uluslararası sistemde, devletlerin nasıl karar verecekleri sorusuna cevap aranırken kimlik olgusu üzerinde durulmamıştır. Realistlere göre rasyonel bir aktör olarak devlet, kendi çıkarına göre karar vermeli (Mearsheimer, 2001) ve bu kararı verirken rasyonalitesini etkileyecek ve stratejisinden sapmasına sebep olabilecek kimlik olgusunu dikkate almadan fayda maliyet hesabı yapmalıdır. Ancak, güç unsuruna bağlı devletler arası ilişkiler perspektifi Soğuk Savaş sonrasında değişmeye başlamış ve bu da kimlik olgusunun dikkat çekmeye başlamasını beraberinde getirmiştir. Zaman içerisinde, devlete ait durumda olan ulusal kimlik olgusunun değerlendirmeye alınabileceğini belirten çalışmalar ortaya çıkmaya başlamış (bkz: Bloom, 1990), inşacı yaklaşımın değerlendirme alanına girmeye başlayan ulusal kimlik olgusunun nihayetinde ilişkilerin belirleyicisi konumunda olduğunu ve bu durumun anarşik yapıdaki uluslararası sisteme dinamizm getirdiğini söyleyen çalışmalara rastlanmıştır (bkz: Wendt, 1992). Devletlerin kendi çıkarlarına göre karar vermesi gerektiği perspektifine dair inşacılar kimliklerin bu çıkarlar üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olabileceğine yönelik görüşler sunmuştur. (bkz: Wendt, 1999; Wendt, 1998; Guzzini, 2000). Bununla beraber, kimliğin devletlerin dış politika tercihlerinde değişikliklere sebep olduğunu öne süren çalışmalar bulunmaktadır (Hopf, 2002). Örneğin Campbell'a (1992) göre devletlerin kimlik perspektifinden ilişkilerini değerlendirmesi; diğer devletlerin farklı, kimi zaman düşük konumda kimi zaman ise tehdit olarak algılanmasını beraberinde getirmektedir.

Ulusal kimliğin değerlendirmeye alınmaya başlaması ile bu kimliğin nasıl oluştuğu ve nelerin etkili olduğunun yanında ulusal nüfus içerisinde yer alan azınlık kimliğine verilen önem de farklı bir boyuta evrilmiştir. Bu kapsamda azınlıkların, yaşadıkları ülkelerde oluşturdukları diasporalar üzerinden buldukları ülkelerin hükümet politikalarında etkili olabileceğini belirten çalışmalar mevcuttur (bkz: Saideman, 2002). Ancak uluslararası ilişkiler literatüründe azınlıkların, özellikle etnik kimlik üzerinden ilgili statüye sahip olan azınlık gruplarının yaşadıkları devletlerin politikalarını etkilerken kendilerini etnik açıdan bağlı hissettikleri 'soydaş' ülkenin politikasını etkileyip etkilemediğine dair çalışmalara pek rastlanmamaktadır. Bu anlamda bu çalışma, Yunanistan'ın Batı Trakya bölgesinde yaşayan azınlık grubunun durumunun soydaş ülke konumundaki Türkiye'nin dış politikasını ve özellikle Yunanistan'a karşı izlediği politikalarını etkileme durumunu açıklayarak literatüre katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla çalışma öncelikle kimlik olgusunun önemi, grup kimliğinin ortaya çıkışı ve azınlık grubunun oluşumunu açıkladıktan sonra azınlık grubunun etnik kimliğinin yaşadıkları otorite tarafından kabul edilmemesinin soydaş ülke konumundaki ülkenin politika belirlemede yarattığı etki hakkında bilgi verecektir.

DEVLETLERARASI İKİLİ İLİŞKİLERDE AZINLIK KİMLİĞİ ETKİSİ: BATI TRAKYA ÖRNEĞİ

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bireyciliğin artması ile önemi ortaya çıkmış olan kimlik olgusu, farklı bilim dalları tarafından incelenmiş ve bu bilim dallarının her biri çerçevesinde çeşitli tanımlamalara ulaşılmıştır. Ancak kimliğin ne olduğu kadar nasıl ortaya çıktığı, nasıl şekillendiği ve değişim geçirip geçirmediği gibi sorular da önemlidir. Kimlik bireyin öz sorgulamasında ‘ben kimim?’ sorusuna verdiği yanıtlar bütünüdür. Brubaker ve Cooper’a (2000:6-8) göre kimlik, sosyal ya da politik eylem için bir zemin, bir grup ya da kategorideki üyeler arasındaki benzerliği belirten bir fenomen, bireysel ya da kolektif “benliğin” temel bir yönü, sosyal ya da politik eylemin bir ürünüdür. Campbell’a (1992:352) göre ise kimlik var olmanın kaçınılmaz bir boyutudur. Bireyin kendini nasıl tanımladığı sorusunun cevabı konumundaki kimliğin belirlenmesinde, etkileşimin tek taraflı olmadığını belirtmek gerekecektir. Diğer bir deyişle, bireyin yapacağı öz tanımlama ile birlikte, bireyin kendisini onlara göre konumlandığı ‘öteki’lerin de bireyi nasıl gördüğü etkilidir. Bu çerçevede, kimlik oluşumunda genellikle bireyin yaptığı öz tanımlamada diğerleri ile olan bu iki taraflı etkileşimin yansımalarının bulunduğu üzerinde durulmuştur. Süreç içerisinde ‘ben kimim?’ sorusu, zamanla ‘ben o’nun için kimim?’ soruna doğru evrilmiş ve bireyin kendi kimliğine yaptığı tanımlama, beraberinde ilgili bireyin ‘öteki’ni tanımlamasını da getirmiştir. Tajfel (1981:255) bu tanımlama süreçlerinin üç farklı boyutta ortaya çıktığını ve bu çerçevede kimliğin bireye kim olduğunu açıklama işlevinin yanında, bireyin diğerlerine göre kim olduğunu ve diğerlerinin bireye göre kim olduğunu açıklama işlevlerine de sahip olduğunu belirtmiştir. Belirtilen iki taraflı etkileşim kapsamında önem kazanan, bireyin kendisini ötekenden nasıl farklılaştığı süreci haline gelmektedir (Hall, 2014:282). İlgili ayınlık ve farklılık betimlemeleri, Rumelili ve Todd (2017:5) tarafından kimliklerin bireye kim olduğunu ancak kim olmadığını üzerinden göstermekte olduğu şeklinde açıklanmıştır. Bu anlamda bireyin kim olmadığını tanımlarken ortaya koyduğu olgular diğerlerinden farkları olarak belirecektir (Strömbom, 2014). Wendt’e (1994:95) göre de bireyin öz tanımlama sürecinde belirlediği değerlerin odak noktasında öteki bulunmaktadır.

Bireylerin birbirleri ile olan etkileşimleri, kimlikleri şekillendirdiği gibi bireysel kimlikten grup kimliğine geçişi de beraberinde getirmektedir. Bahsi geçen etkileşim, kimlik olgusunun sosyal boyutta değerlendirilmesine ve bireysel kimliklerin benzerliklerinin belirlenirken toplumsal farklılıklarının da ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Sosyal bir varlık olarak toplumsal hayat içerisinde kendisine yer bulan bireyin kimliği toplumsal etkileşimle birlikte sosyal kimliğe dönüşmüş durumdadır (Özdemir, 2015:202-203).

Bireyin kendini tanımlama ihtiyacından dolayı ortaya koyduğu bireysel kimlik, toplum içerisinde kendini konumlandırma ihtiyacından dolayı sosyal kimliğe dönüşmekte ve birey kendisini benzerleri ile bir araya getirerek grup kimliğinin oluşmasına katkı sunmaktadır. Tajfel’e (1982) göre bireylerin bir gruba ait olarak grup kimliği edinme arzusunun temelinde yatan sebep, toplumda kabul görme isteğidir. Turner (1982) da yaptığı sosyal kimlik tanımlamasında bireyin kendini konumlandığı sosyal grubun önemine vurgu yapmıştır. Birey, kendi kimliğini belirlemesinin akabinde sosyal gruba dahil olmasıyla birlikte hem o sosyal kimliğin oluşumuna katkı vermeye başlamakta hem de kendisine yeni bir kimlik kazandırmaktadır. Bu anlamda kimlik olgusunun dahil olunan grup ve sosyal ortam gibi etmenlerle birbirine eklemlendiğini ve birbirleriyle iç içe geçmiş durumda olduğunu söylemek mümkündür (Ashforth ve Johnson, 2001). Bu durum, farklı kimlik bileşenlerinden herhangi birinin bir diğerinin yerini aldığı ve önemini azalttığı veya yok ettiği anlamına gelmemekte; yalnızca kimlik olgusunun bahsedilen toplumsal etkileşimler sonucunda anlık değişimler geçirebileceğini ortaya koymaktadır. İlgili değişimler; yeni sosyal kategorilerin ortaya çıkması, toplumda yeni bölünmelerin yaşanması, aktörlerin

kendilerini yeniden tanımlaması ve diğerleri tarafından yeniden tanımlanması gibi mevcut kimlikler arasındaki etkileşimler sonucunda ortaya çıkabilmektedir (Rumelili ve Todd, 2017:2).

Sosyal kimlik kazanımları ile birlikte ortaya çıkan grup kimliğinin açıklanmasında ve gruplar arasındaki etkileşimin ortaya konmasında Sosyal Kimlik Kuramı'ndan yararlanmak mümkündür. Sosyal Kimlik Kuramı'na göre bireylerin dahil oldukları gruplar benzerliklerden dolayı iç gruplara dönüşürken farklılıklar üzerinden de dış grupları oluşturacaktır (Tajfel ve Turner, 1979). Bireysel kimlikte görülen farklılıklar üzerinden tanımlama yapma durumu, iç gruplar için bu kez dış gruplar üzerinden ortaya çıkacak ve iç gruba mensup olma durumunun diğerleri konumundaki dış gruplara karşı üstünlük taşıdığı algısı yerleşmeye başlayacaktır (Brehm vd., 1993:102). İç grup ve dış grup arasındaki dinamiklerde ortaya çıkan gruplar arası rekabet, iç grup üyelerinin birbirini kayırırken dış grup üyelerine karşı ayrımcılığın gruplara mensup bireylerin tercihlerinden kaynaklandığını söylemek mümkündür (Struch ve Schwartz, 1989). Kimlik ile ilgili çalışmalarda iç grup mensubiyetiyle ortaya çıkan grup kimliğinin bireysel kimlikten daha çok sahiplenildiğini belirten çalışmalar olduğu gibi toplumsal yapıya bağlı olarak bireysel kimliğe yüklenen önemin daha fazla olduğunu ve bu önemin kazanılan grup kimliğine bağlılığın üzerinde olacağını söyleyen çalışmalar da mevcuttur (Beck ve Beck-Gernsheim, 2001). Bireysel kimliğe ve grup kimliğine bağlılık durumu, ortaya çıktıkları toplumlardaki dinamiklere göre değişmekle birlikte dahil olunan grup kimliğinin niteliği ile de ilgilidir.

Dahil olunan grubun toplumsal pozisyonunun ne olduğu, grubun büyüklüğü ve sosyo-politik yapı içerisinde elde bulundurduğu güç önem arz etmektedir. Bireylerin, birden fazla gruba üye olması mümkün olabildiğinden farklı grup kimlikleri edinebilmeleri mümkündür ve böylesi bir durumda gruplar arasındaki farklılık toplumsal yapı içerisinde sahip olunan güç ve konum itibarıyla ortaya çıkacaktır. Sahip olunan güç bakımından konumlanan grupların, sabit olmayan bir hiyerarşik yapı içerisinde olduğu iddia edilebilir. Bu yapı içerisinde daha yüksek bir statünün beraberinde daha fazla pozitif ayrımcılık ve buna bağlı olarak kendilik saygısı getireceği düşüncesi sebebiyle gruplar birbirleri ile rekabet içerisine gireceklerdir (Mummenday ve Wenzel, 1999:160). Ancak, hiyerarşik olarak baskın konumda olan gruba üye olduğunda kazanılan kimlik, düşük (*subordinate*) konumdaki grup kimliklerinin üzerinde yer alacağından, bu konumdaki grupların üyeleri grup kimliğini ön plana çıkarmak üzere belirledikleri stratejiler ile grupların hiyerarşik yapısını etkilemeye çalışacaklardır (Hogg ve Abrams, 2006:24-25). Grupların hiyerarşik yapılanmasına örnek olarak başat durumda olan çoğunluk kimliğine karşı azınlık kimliğine mensup bireylerin oluşturduğu grupların bulunduğu toplumsal yapıları vermek mümkündür. Yaşadıkları ülkelerin toplumlarında düşük konumdaki grubu oluşturan azınlık gruplarının, kimlik olgusunda grup kimliğinin merkezde olması durumu söz konusudur. Bu çalışmaya konu olan Batı Trakya Türk azınlığının durumunun anlaşılmasında, kimlik olgusu hakkındaki bilgiler kadar ilgili toplumsal dinamikler ve açıklanan gruplar arası hiyerarşik yapılanma kapsamında azınlık kavramı hakkındaki bilgiler de yararlı olacaktır.

Azınlık kavramı özü gereği sosyal bilimler alanında kullanıldığında kültürel ve politik bağlamlara göre farklı anlamlar kazanabilmektedir. Azınlık kavramı, kimlik tartışmaları kapsamında ele alındığında ilk anda olumsuz bir anlam olarak az olanı ifade etmekte olmasına rağmen kesin şekilde olumsuz bir ifade taşıdığını söylemek mümkün değildir. Sosyo-politik bir olgu olarak çoğunluğa dahil olmayan anlamı taşıyan azınlık kavramı yukarıda açıklanan kimlik olgusu ile doğrudan ilintili bir konumdadır. Nihayetinde bireyin kendisini düşük konumda olan gruba dahil ederek azınlık olarak betimlemesi doğrudan doğruya bireysel tercih ile alakalı bir olgu iken, bu toplumsal kimliğin otorite tarafından tanımlanarak tanınması ise kavramın resmîyet

DEVLETLERARASI İKİLİ İLİŞKİLERDE AZINLIK KİMLİĞİ ETKİSİ: BATI TRAKYA ÖRNEĞİ

kazanması anlamına gelmektedir. Azınlık kimliği etrafında şekillenen kavram sosyo-politik bir terim olarak tarihsel süreç içerisinde değişime uğramıştır. Grup mensuplarının farklılıklarının baskın gruba göre belirgin hale gelmesi ile birlikte kullanımı başlayan kavram, önceleri din temelli farklılıklardan kaynaklı dini kimlikleri gruplandırmak için kullanılmıştır. Ancak zaman içerisinde bu durum değişmiş ve bireyselleşme ve farklı kimliklerin oluşması sonucunda ulus devletin ortaya çıkması ve otoritenin ulus tanımı yaparak egemen kimliği ortaya koymasından sonra azınlık kavramı 'ulus'a dahil olmayan grubu tanımlamak için kullanılır hale gelmiştir (Oran, 1983:6). Diğer bir deyişle, daha önceleri dini farklılıkları belirtmek için kullanılan azınlık kavramı; zaman içerisinde daha başka farklılıklara aidiyet sergileyen grupları da betimleme aracı olarak kullanılmaya başlamıştır.

Azınlık kavramının kimliksel anlamda farklılık gösteren bireyleri tanımlamak için kullanılmasının yanında; yukarıda daha önce belirtildiği üzere, otorite tarafından tanımlanarak kimliğin resmîyet kazanması durumuna özellikle devletlerarası ilişkilere konu olan etnik farklılık tanımlı azınlık gruplarının belirlenmesinde karşılaşılmaktadır. Bu anlamda farklı hukuki süreçler sonucunda ortaya çıkan azınlık kavramına yönelik tanımlamalar, otoritelerin gruplar hakkında tanımlama yapamadıklarında başvurduğu kaynaklar konumundadır. Yunanistan ve Bulgaristan'ın başvuruları üzerine Daimi Uluslararası Adalet Divanı, Yunan-Bulgar grupların durumu için şu tavsiye görüşünü vermiştir: "... belirli bir ülkede veya bir bölgede 'ırk', din, dil, ortak gelenek ve dayanışma duygusu ile geleneklerini korumak, ibadet şeklini koruyarak, çocuklarını 'ırklarının' ruhuna ve geleneklerine uygun olarak eğitmek ve birbirlerine yardım etmek amacıyla yaşayan bir grup insan" (Akermark, 1996:86). Avrupa Komisyonu'nun danışma organı konumundaki Venedik Komisyonu, 1991 yılında hazırladığı raporda azınlık tanımını şu şekilde yapmıştır; üyeleri o devletin vatandaşı olan ve 'öteki'lerden etnik, dini veya dilsel farklı özelliklerine sahip, devlet nüfusunda sayısal olarak az olan bir grup (Venice Commission, 1991). Avrupa Konseyi, 1994 yılında Ulusal Azınlıklar Çerçeve Sözleşmesi'ni hazırlamıştır. İlgili sözleşme 1998 yılında yürürlüğe girmiş olmasına karşın, içerisinde herhangi bir 'ulusal azınlık' tanımına yer verilmemiştir. Avrupa Konseyi'nin ilgili internet sayfasında ulusal azınlık tanımı yapılmamasına gerekçe olarak sözleşmeye taraf olan devletlerin üzerinde anlaştıkları bir tanım bulunmamasını verilmektedir (Council of Europe, 1999). Bir tanım yapılmamasına rağmen Ulusal Azınlıklar Çerçeve Sözleşmesi'nin üçüncü maddesi, azınlık grubuna mensup olma durumunun bireysel tercih olması gerektiğini belirtmekle birlikte, bu tercihin engellenmemesi gerektiğini vurgulamaktadır (Council of Europe, 1999). Ancak bu noktada belirtmek gerekir ki; herhangi bir tanım yapılmadan azınlık gruba mensup olma durumunun bireysel tercihe bırakılmış olması, bireyin bu tercihinin otorite tarafından kabul görüp görmeyeceğine dair belirsizliği ortadan kaldırmamaktadır.

İlgili belirsizliklerden hareketle azınlık kavramını tanımlamaya yönelik farklı girişimler olsa da genel geçer bir tanımın varlığından söz etmek söz konusu olamayacaktır. Literatürde genel itibarıyla azınlık çalışmalarında başvurulan iki belirleyici tanım bulunmaktadır. Capotorti (OHCHR, 2010:2), azınlık grubunu nüfusun geri kalanından sayısal olarak az olan, egemen olmayan, bahsi geçen devletin vatandaşları olan ancak etnik, dini veya dilsel farklılıkları sebebiyle nüfusun geri kalanından farklı olan bir grup şeklinde tanımlamıştır. Kullanımda olan bir diğer tanım ise Deschenes (1985) tarafından şu şekilde yapılmıştır: Ülke nüfusunun sayısal olarak az olan, nüfusun çoğunluğundan farklı din ya da dil özelliklere sahip, hayatta kalmak amacıyla birbirleriyle dayanışma duygusu içerisinde olan, nüfusun çoğunluğu ile hukuki olarak eşit olmayı amaçlayan bir grup insan. Yaygın olarak kullanımda olan bu tanımlar birlikte değerlendirildiğinde, azınlık grubunun vatandaşı olduğu devlet içerisinde birtakım farklılıkları sebebiyle egemen gruptan sayıca az olması durumuna vurgu yapıldığını belirtmek mümkündür. Bu durum, yukarıda daha

önce açıklanan sosyal kimlik kuramı çerçevesinde ele alındığında ise; iç grup – dış grup tanımlamalarının azınlık grubu için geçerli olduğunu ve iç grup konumundaki azınlık grubuna mensup bireylerin egemen olmadığı için düşük konumdaki grup olarak değerlendirilebileceklerini ve dış grubun ise egemen grubu oluşturduğunu iddia etmek yanlış olmayacaktır. Diğer taraftan belirtmek gerekir ki, her dış grup kendi içerisinde de bir iç grup dinamiği sergilemekte; yani azınlık grubu için bir dış grup özelliği sergileyen egemen grup da aslında, kendi içerisinde bir iç grup olarak nitelendirilmekte ve bu da azınlık grubunu bir dış grup haline getirmektedir. Ancak tüm bu tartışmalar çerçevesinde, sayıca çok ve egemen olma durumlarının bir arada gözlemlenmesi ve iç-dış grup dinamiklerinin buna göre ortaya çıkması bazı toplumsal yapılar içerisinde farklılıklar sergileyebilmektedir. Örneğin, Güney Afrika’da olduğu gibi çoğunluğu oluşturan grup yerine, sayıca azınlıkta kalan grubun sosyo-politik düzende egemen unsur olduğu farklı toplum yapıları da ortaya çıkabilmektedir (Oran, 1983:21).

Kimlik ve azınlık arasındaki ilişki içerisinde ortaya çıkabilecek temel kimlik farklılıklarını, yukarıda yer verilen tanımlamalar çerçevesinde dil, din ve etnik yapı olarak sıralamak mümkündür. Toplumsal yapı içerisinde düşük grubu oluşturacak grubun bu gibi ögeler ile egemen olan gruptan farklılaşması ve gruplar arası dinamiğin bu bağlamda gelişmesi ön görülebilir bir süreçtir. Yukarıda sayılan ögelerin bireyler tarafından kişisel tercihlerine dayalı olarak birer kimlik bileşeni haline gelebilmesi durumu, bireyin mensubu olduğu gruba aidiyet geliştirirken kullandığı farklılaştırıcı ögelerdir. Dil ve din temelli farklılıklar daha gözle görülür bir durum sergilerken; etnik farklılığa bağlı olarak ortaya çıkabilecek etnik kimlik temelli azınlık yapılanması, iki taraflı etkileşim ve buna bağlı tanımlama süreci kapsamında dış grup tarafından da benzer farklılık kapsamında tanımlanmaya ihtiyaç duyacaktır. Bu durum bireyin etnik aidiyetinin nasıl belirleneceğine dair önemli bir soruyu da akıllara getirecektir; zira, etnik aidiyet kavramı, ırk, köken veya soy, dil ve din gibi yönleri içermesi nedeniyle çok boyutlu bir özelliğe sahiptir. Aynı zamanda, kültür, sanat, gelenek ve inançlar gibi daha derin boyutları da barındırmakta ve hatta kılık kıyafet ve yeme içme alışkanları gibi unsurlar da işin içerisine girebilmektedir. Sonuç olarak, etnik kimlik olgusu dinamik bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Her din ya da dil farklılığı ayrı bir etnik kimliği işaret etmeyebilir ancak soy temelli etnik farklılıklar, genellikle içerisinde din ve dil yönünden farklılıkları da barındırmaktadır. Diğer farklılık unsurlarına göre daha geniş bir perspektif sunan ve soy yönünden farklılık gösteren etnik kimlikler sabit olmayıp, göç hareketleri ve sonrasında yapılan evlilikler ile yeni bir yapıya evrilmesi de mümkündür. Bu sebeple kimlik açısından etnik aidiyeti belirlemede en temel öge, soy geçmişine dair var olan verilerdir.

Soy, bir insanın kalıtsal kökenini belirlemeye çalışır. Ancak, farklı kökenden bireylerin evlilikleri sonucu doğan yeni bir bireyin bireysel kimliğinde birden fazla soy bileşeninin bulunması, beraberinde birden fazla soya aidiyet duyulmasını getirebildiği için etnik kimliğin belirlenmesinde yetersiz kalacaktır (Yinger, 1994:6-8). Bu durumda kişilerin daha önce iç içe geçme özelliği sergilediği belirtilen kimlik olgusu kapsamında bireyin etnik aidiyetine dair eldeki en net veri, ister istemez kişinin bireysel deklarasyonu olacaktır. Ancak bu noktada şu durumun altını çizmek gerekmektedir; bireyin kendini tanımlarken kullandığı ögelerin hangilerinin ilgili otorite tarafından da tanımlanarak kabul edildiği önem arz etmektedir. Buna göre tüm bu tanımlanma süreci, bireyin resmi kimliğinin – yani vatandaş olma durumunun – otorite tarafından belirlenmesinde etkili olacaktır. Diğer bir deyişle, kişinin soya dair özellikleri hali hazırda otorite tarafından sağlanan vatandaş olma kimliğine eklenenecektir (Eriksen, 2002:32).

DEVLETLERARASI İKİLİ İLİŞKİLERDE AZINLIK KİMLİĞİ ETKİSİ: BATI TRAKYA ÖRNEĞİ

3. BATI TRAKYA'DA DURUM VE İKİLİ İLİŞKİLER

Bu çalışmaya konu teşkil eden ve Batı Trakya olarak adlandırılan bölge, Yunanistan'ın kuzeyinde 8575 km²'lik bir alanı kapsamaktadır. Doğusunda Türkiye-Yunanistan sınırını belirleyen Meriç Nehri, batısında Nestos Nehri, kuzeyinde Rodop Dağları ve güneyinde Ege Denizi bulunmaktadır. Bölge 1364-1878 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği altında kalmıştır. Batı Trakya, 1913 yılında gerçekleşen Balkan Savaşı'ndan sonra Bulgaristan'a bırakılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun ortadan kalkmasının ardından 1923 tarihli Lozan Antlaşması ile Batı Trakya bölgesi, Yunanistan kontrolüne geçmiştir. Lozan Antlaşması'na ek olarak hazırlanan ve Yunanistan ile Türkiye arasında imzalanan protokol ile her iki ülke içerisinde bulunan ve dini farklılık sahibi olan kişilerin karşılıklı değişimi gerçekleştirilmiştir. Protokol ile Yunanistan sınırlarında yaşayan Müslüman nüfusun, Türkiye'de yaşayan Ortodoks nüfus ile karşılıklı değişimi hedeflenmiş, ancak 30 Ekim 1918'den önce İstanbul ve Batı Trakya'ya yerleşenler kapsam dışında tutulmuştur (Goularas, 2012:130). Bu durum, her iki ülke içerisinde de dini farklılığa sahip düşük konumdaki grubun bulunduğu yerde kalmasına sebep olmuştur.

Düşük grup konumundaki toplulukların, egemen gruba karşı korunması için devreye Lozan Antlaşması'nın Azınlıkların Korunması başlığı altındaki üçüncü bölümü girmiştir. İlgili bölüme göre, yerleşik olarak tanımlanan düşük konumdaki bu gruplar için azınlık hakları hem Türkiye Cumhuriyeti hem de Yunanistan tarafından garanti altına alınmıştır. Bu haklar; doğum, vatandaşlık, dil, ırk veya din ayrımı olmadan yaşama özgürlüğünün tam ve eksiksiz korunması, din ve inanç özgürlüğü, tam hareket özgürlüğü, diğer vatandaşlarla aynı medeni ve siyasi hakların kullanılması, herhangi bir ayrımcılık yapılmaksızın kamu istihdamında işe alım, ana dilin serbest kullanımı, sosyal ve dini kurumları, okulları ve diğer eğitim kurumlarını kurma, yönetme ve kontrol etme hakkının kullanılması şeklinde sıralanabilir (Treaty of Lausanne, 1923). Lozan Antlaşması'nda belirtilen bu durum, Batı Trakya'daki düşük konumda olan grubu Müslüman azınlık olarak tanımlayarak grubun azınlık haklarını resmi teminat altına almaktadır. Buna göre gruba mensup olanların kişisel tanımlamalarına ya da soy kaynaklı etnik kimliklerine değinilmeksizin, dini farklılık üzerinden kimlik tanımlamasının yapıldığını söylemek yanlış olmayacaktır. Ancak nüfus mübadelesine dair Lozan Antlaşması'na ek olarak imzalanan 'Türk ve Rum Ahalinin Değişimine dair Türkiye ile Yunanistan arasında İmzalanan Sözleşme ve Protokol'de (Dışişleri Bakanlığı, 2020) etnik kimliğe referans veren Türk kelimesinin kullanılmış olması, dini kimliği ile Müslüman Azınlık olarak tanımlanan ve kabul edilen grubun kimliğinin etnik özelliğinin de tanındığını göstermektedir. Batı Trakya azınlık grubunun soy temelli Türk etnik kimliği, Türkiye Cumhuriyeti devletini 'soydaş' devlet konuma getirmekte ve Batı Trakya Türk Azınlığı olarak adlandırılan, hali hazırda Yunanistan vatandaşı olan azınlık mensupları Türkiye tarafından da soydaş olarak nitelendirilmektedir.

Her iki ülkedeki azınlıkların korunmasına dair 1926 Atina Antlaşması, 1930 Ankara Antlaşması ve 1933 Ankara Antlaşması, Yunanistan ve Türkiye arasında imzalanmış ve bu antlaşmalara istinaden geliştirilen ikili ilişkiler çerçevesinde azınlık temelli sorunlar 1950'li yıllara kadar pek yaşanmamıştır. Türkiye-Yunanistan arasında ortaya çıkan gerilimin azınlık mensuplarına yansımaları, ilk olarak Kıbrıs Sorunu esnasında yaşanmıştır. 1955 yılında Kıbrıs konulu konferansın Londra'da devam ettiği esnada Mustafa Kemal Atatürk'ün Selanik'te doğduğu evde patlama olduğu haberinin duyulmasının üzerine hızla bir araya gelen gruplar, İstanbul'daki Ortodoks Rumların dükkanlarını ve evlerini tahrip etmişti (Baş, 2005:47-48). Türkiye-Yunanistan ilişkilerine 6-7 Eylül Olayları ismi ile giren olaylar esnasındaki gerilim sırasında her iki ülkedeki azınlıkların durumlarının değişmesine sebep olmuştur.

Gerilim sonrası değişen durumlar kapsamında, Yunanistan Batı Trakya’da bulunan azınlık grubuna karşı tutumunu sertleştirip, vatandaşlık yasasında değişiklik yaparak gerekli hallerde azınlık mensuplarının Yunanistan vatandaşlığını iptal etme hakkını yasalastırmış; bunun üzerine Türkiye ise, ülkedeki Yunanistan vatandaşlarının oturum izinlerini uzatmama politikasını benimsemiştir. 1974 yılında gerçekleştirilen Kıbrıs Harekâtı sonrasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin ilan edilmesi üzerine, Yunanistan mahkemeleri Batı Trakya’da ‘Türk’ kelimesinin kullanımına Yunan ve Müslüman nüfus arasında çatışma çıkarabileceği gerekçesi ile yasak getirmiştir (Oran, 1983:105). Bu kararın ardından, azınlık mensuplarına ait ve adında Türk kelimesi geçen Gümölcine Türk Gençler Birliği, Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği gibi derneklerin kapatılması ile birlikte azınlık grubunun iç dinamiklerinde etnik kimlik algısının canlandığını belirtmek mümkündür. Alt derece mahkemesinin verdiği karar 1987 yılında Yunanistan Temyiz Mahkemesi tarafından, Türk kelimesinin Türkiye Cumhuriyeti Devleti vatandaşlarını tanımlamak için kullanıldığı ve bu sebeple Yunanistan vatandaşlarını tanımlamak için kullanılmayacağı gerekçesi ile onanmıştır (Oran, 1999:27). Mahkeme kararının Batı Trakya azınlık mensupları tarafından protesto edilmesi esnasında yaşanan olaylar üzerine Yunanistan, Türkiye’nin Gümölcine Konsolosu’nu azınlık mensuplarını ‘soydaş’ olarak nitelediği gerekçesi ile ‘istenmeyen adam’ ilan ederek Konsolosun ülkeden ayrılmasını talep etmiştir. Buna karşılık olarak da Türkiye, Yunanistan’ın İstanbul Konsolosu’nun ülkeyi terk etmesini istemiştir (Human Rights Watch, 1990:21). Batı Trakya azınlığı için soydaş ülke konumundaki Türkiye’nin resmi devlet görevlisinin, azınlık grubunun etnik kimliğine referans ile soydaş tanımlaması yapması üzerine Yunanistan’ın Türkiye devletini sorumlu tutarak karar alması beraberinde uluslararası ilişkilerdeki mütekabiliyet gereği Türkiye’nin de benzer bir karar almasını getirmiş; ve sonuç itibarıyla Yunanistan sınırları içerisinde Batı Trakya azınlık mensuplarının etnik kimliklerine dair Yunanistan mahkemelerince alınan kararlar sonunda yaşanan problem, Türkiye-Yunanistan arasındaki ilişkileri olumsuz bir şekilde etkilemiştir.

Aradan geçen yıllar içerisinde Batı Trakya azınlık grubunun etnik kimliğinin kabulü yönünde herhangi bir gelişme yaşanmamıştır. Ionnis N. Grigoriadis’in aktardığına göre, 2005 yılında İskeçe Türk Birliği’nin kapatılması davasının temyiz kararında Yunanistan Yargıtay Genel Kurulu şu gerekçeyi belirtmiştir;

‘Derneğin amacı yasadışıdır ve Lozan’da imzalanan uluslararası sözleşmelere aykırı olduğu gerekçesiyle Yunan kamu düzenine aykırıdır, zira Yunanistan’da bir ulusal Türk azınlığın varlığını açıkça göstermeye çalışırken, bu sözleşmelere göre Yunan topraklarında sadece dini Müslüman azınlık tanınır. . . Türk kimliğine atıfta bulunmak, bir Türk kökenli tanımlamak anlamına gelmez, ancak Yunan topraklarında yabancı bir devletin siyasi amaçlarını ve daha özel olarak Türkiye’yi hedefleyen Yunanistan Türk azınlığının üyeleri olarak mevcut bir kimlik anlamına gelir. Dernek, adında "Türk" kelimesini kullanmakta ısrar ederek Yunan kamu düzenine ve ulusal güvenliğe zarar veriyor. Bu, yukarıda belirtilen sözleşmelere aykırıdır ve yalnızca hem Yunan topluluklarının hem de Müslümanların ve Hıristiyanların iyiliği için gerekli olan bölge vatandaşlarının barışçıl bir arada bulunmasına katkıda bulunmamakla kalmaz, aynı zamanda var olmayan bir ‘Türk azınlığı’ sorununu da ön plana çıkarır.’ (2008:27)

Bu anlamda etnik kimliği otorite tarafından kabul edilmeyen Batı Trakya azınlık grubunun durumu, doğrudan iki ülke arasındaki ikili ilişkileri etkiler niteliktedir. Aradan geçen süre içerisinde yukarıda örnekleri verilen politikalar kadar ağır olmasa da azınlık grubunun etnik

DEVLETLERARASI İKİLİ İLİŞKİLERDE AZINLIK KİMLİĞİ ETKİSİ: BATI TRAKYA ÖRNEĞİ

kimliği, günlük siyaset çerçevesinde araçsallaştırılarak kendisine yer bulmuştur. Bunun en yakın zamanlı örneği Şubat 2020 tarihinde Batı Trakya'yı ziyaret eden Yunanistan Cumhurbaşkanı'nın azınlık grubu için "Müslüman Yunan Azınlık" tanımlaması yapması üzerine, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun sosyal medya platformu *twitter* üzerinden yaptığı paylaşımda gözlemlenmiştir. İlgili paylaşımda Bakan Çavuşoğlu, "Demokrasinin beşiği olduğu söylenen bir ülkenin cumhurbaşkanı yine Müslüman Türk azınlığa, Yunan Müslüman azınlık demiş. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin onca kararına rağmen. Siz ne dersiniz deyin, Batı Trakya Türk Azınlığı yüzyıllardır Türktü, Türk kalacak..!" (Habetürk, 2020) ifadelerini kullanarak tepki göstermiştir. Hali hazırda dini farklılığı egemen grup tarafından kabul edilen düşük konumdaki azınlık grubunun etnik farklılığının reddi, soydaş ülke olan Türkiye'nin Yunanistan'a karşı politikasını şekillendirmektedir.

4. SONUÇ

Kimliğin bireyler için işlevi ve grup kimliğinin ortaya çıkışında bireylerin kendilerini nasıl tanımladıklarının önemi göz önüne alındığında kendilerini etnik bakımdan Türk olarak tanımlayan Batı Trakya azınlık grubu mensupları, Yunanistan vatandaşı olmanın kendilerine sağladığı sivil haklara ek olarak yukarıda daha önce açıklandığı gibi Lozan Antlaşması ve ikili antlaşmalardan kaynaklı özel haklara da sahiptirler. Resmî belgelerde daha önce varlığı kabul edilen azınlık kimliğinin etnik unsuru, zaman içerisinde tanınmaktan vazgeçilmiştir. Temel farklılık olarak din temelli farklılık üzerinden Yunanistan otoritesi tarafından tanımlanan azınlık, Müslüman azınlık olarak nitelendirilmiştir; ancak bu durum azınlık mensuplarının kendilerini etnik çerçevede Türk olarak tanımlamakta olduğu gerçeğini değiştirmemektedir.

Yukarıda, Kavramsal Çerçeve bölümünde açıklandığı üzere, kimlik olgusunun iki taraflı etkileşim kapsamındaki oluşum sürecinde etkin olan öteki tarafından tanımlanma noktasında yaşanan ayrılığın, Batı Trakya azınlık mensuplarının iç grup dinamiklerinin ön gördüğü üzere kimliklerinin etnik yönünü ön plana çıkarmasını beraberinde getirmiştir. Bu anlamda hem dini hem etnik açıdan ortaya çıkan farklılıklar beraberinde gruplar arası etkileşim dinamiklerini ortaya çıkarmıştır. Buna göre, egemen durumda olan Rum Ortodoks Yunanistan vatandaşlarının bulunduğu toplumda düşük konumdaki Batı Trakya azınlık mensupları, iç grup tarafgirliği geliştirmiş durumdadır. İlgili tarafgirlik hissiyatının yoğunluğu, bireylerin ve buna bağlı olarak toplumların kimliklerine daha sıkı bir şekilde tutunmalarına sebep olarak kimlik temelli çatışmaların ortaya çıkabileceği bir zemin hazırlama yetisine sahiptir (Doğanyılmaz Duman, 2020:264). Gruplar arasındaki rekabetten dolayı yaşanan bu çatışma beraberinde ev sahibi konumundaki Yunanistan'ın politikalarında değişime neden olduğu gibi soydaş ülke konumundaki Türkiye'nin de Yunanistan'a karşı oluşturduğu politikaları etkilemektedir. Bu anlamda uluslararası ilişkiler alanında görülen ve azınlıkların ev sahibi ülkenin dış politikasına etkisi olabileceğini iddia eden önermenin yanı sıra, azınlık grubunun taşıdığı etnik ve/veya dini farklılıkların soydaş ülkenin dış politikasında da belirleyici olduğunu söylemek mümkün olacaktır. Huntington'ın "Medeniyetler Çatışması mı?" (1993) isimli çalışmasında altını çizdiği soydaş ülke sendromunun, devletlerin belirledikleri politikalarda etkisini gösterdiğini iddia etmek yanlış olmayacaktır. Etnik kimliğin korunması yönünde politika geliştiren soydaş ülke için soydaşlık durumu ilgili devletin rasyonel karar verme sürecini etkileyerek, kararların duygusal bağlamda alınmasına sebebiyet verebilmektedir.

Düşük konumda bulunan etnik azınlık grubunun egemen konumda bulunan grup tarafından baskı altına alındığı anlarda, soydaş ülkenin azınlığa ev sahipliği yapan ülkeye yönelik politikalarında değişikliğe gittiği görülmektedir. Bu anlamda kimlik olgusu ister istemez soydaş ülkenin çıkarlarının önüne geçmektedir. Devletlerarası ilişkilerde devletlerin duygusal olarak değil çıkarlarına göre hareket etmesi önermesinin, konu soydaşlık durumu olduğunda geçerliliğini yitirdiğini belirtmek mümkündür. Bu anlamda özellikle Soğuk Savaş sonrasında dinamikleri değişen uluslararası sistem içerisinde devletlerin kendi ulusal kimliğini değerlendirmeye alarak belirlediği politikalarında bahsi geçen kimliğe yakınlık duyan soydaşlarının varlığının da etkili olduğunu iddia etmek yanlış olmayacaktır. Bu kapsamda, Batı Trakya azınlık grubunun varlığının, Türkiye Cumhuriyeti'nin Yunanistan ile geliştirdiği ikili ilişkilerde karar alma ve politika oluşturma süreçlerinde etkili olduğu gözlemlenmektedir.

DEVLETLERARASI İKİLİ İLİŞKİLERDE AZINLIK KİMLİĞİ ETKİSİ: BATI TRAKYA ÖRNEĞİ

KAYNAKÇA

- Akermark, A.S. (1996). *Justifications of Minority Protection in International Law*. Martinus Nijhoff Publishers.
- Ashforth, B.E. & Johnson, S. A. (2001). Which Hat to Wear? The Relative Salience of Multiple Identities in Organizational Contexts. İçinde TERRY, D. J. & HOGG, M. A. (Edt.). *Social Identity Processes In Organizational Contexts*, 31-48, Psychology Press.
- Baş, H. (2005). *Unutulan Batı Trakya Türkleri*, Umay Yayınları.
- Beck, U. & Beck-Gernsheim, E. (2001). *Individualization: Institutionalized Individualism And Its Social And Political Consequences*. Sage.
- Bloom, W. (1990). *Personal Identity, National Identity and International Relations*, Cambridge University Press.
- Brehm, S. S., Kassin, S. & Fein, S. (1993). *Social Psychology*. Houghton Mifflin Company.
- Brubaker, R. & Cooper, F. (2000). Beyond "Identity". *Theory and Society*, 29(1), 1-47.
- Campbell, D. (1992). *Writing Security: United States Foreign Policy and the Politics of Identity*. Manchester University Press.
- Council Of Europe, (2020, 5 Nisan). *Ulusal Azınlıklar Çerçeve Sözleşmesi*. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800c131f>.
- Council Of Europe. (2020, 5 Nisan). *Factsheet on the Framework Convention for the Protection of National Minorities*. <https://www.coe.int/en/web/minorities/fcnm-factsheet>.
- Dışişleri Bakanlığı. (2020, 21 Mart), *Yunanistan'daki Türk Varlığı*. <http://www.mfa.gov.tr/bati-trakya-turk-azinligi.tr.mfa>.
- Deschênes, J. (2020, 12 Mart). *Proposal Concerning a Definition of the Term "Minority" submitted by Jules Deschênes*. <https://digitallibrary.un.org/record/88267>.
- Doğanyılmaz Duman, D. (2020). Kimlik, Söylem ve Gruplar Arası İletişim: Popülist Siyasetin Kimlik Siyaseti ile Eklemlenmesi. İçinde E. Ünür & D. Alkan Palalar (Edt.) *Disiplinlerarası Boyutlarıyla İletişim*. (261-276), Ekin Yayınevi.
- Eriksen, T. H. (2002). *Ethnicity and Nationalism: Anthropological Perspectives*, Pluto Press.
- Goularas, G. B. (2012). 1923 Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi ve Günümüzde Mübadil Kimlik ve Kültürlerinin Yaşatılması. *Alternatif Politika*, 4(2), 129-146.
- Grigoriadis, I. N. (2008). On The Europeanization of Minority Rights Protection: Comparing the Cases of Greece and Turkey. *Mediterranean Politics*, 13(1), 23-41.
- Guzzini, S. (2000). A Reconstruction of Constructivism in International Relations. *European Journal of International Relations*, 6(2), 147-182.
- Habertürk (2020, 3 Nisan). *Çavuşoğlu: Batı Trakya Türktür, Türk kalacak*. <https://www.haberturk.com/cavusoglu-bati-trakya-turktur-turk-kalacak-2587058>.
- Hall, S. (2014). 'Kimliğe' ihtiyaç duyan kim?. İçinde F. Mollaer (Edt.). *Kimlik Politikaları: Tanınma, Özdeşlik ve Farklılık* (277-300), Doğu Batı Yayınları.

- Henrard, K. (2000). *Devising An Adequate System of Minority Protection*. Martinus Nijhoff Publishers.
- Hogg, M. A. & Abrams, D. (2006). *Social Identifications: A Social Psychology of Intergroup Relations and Group Processes*. Routledge.
- Hopf, T. (2002). *Social Construction of International Politics: Identities And Foreign Policies, Moscow 1955 and 1999*. Cornell University Press.
- Human Rights Watch. (1990). *Destroying Ethnic Identity: The Turks of Greece*, Helsinki Watch.
- Huntington, S. P. (1993). The Clash of Civilizations?. *Foreign Affairs*, 72(3), 22-49.
- Mearsheimer, J. J. (2001). *The Tragedy of Great Power Politics*. Norton.
- Mummenday, A. & Wenzel, M. (1999). Social Discrimination and Tolerance in Intergroup Relations: Reaction to Intergroup Differences. *Personality and Social Psychology Review*, 3(2), 158-174.
- Oran, B. (1983). *Türk Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu*. Bilgi Yayınları.
- Oran, B. (1999). *Yunanistan'ın Lozan İhlalleri*. SAEMK Yayınları.
- Özdemir, E. (2015), Kimlik. İçinde A. Aytakin & G. Atılğan (Edt.). *Siyaset Bilimi - Kavramlar, İdeolojiler, Disiplinler* (3-18), Yordam Kitap.
- Rumelili, B. & Todd, J. (2017). Paradoxes of Identity Change: Integrating Macro, Meso, And Micro Research on Identity in Conflict Processes. *Politics*, 38(1), 3-18.
- Saideman, S. M. (2002). The Power of The Small: The Impact of Ethnic Minorities on Foreign Policy. *SAIS Review*, 22(2), 93-105.
- Strömbom, L. (2014). Thick Recognition: Advancing Theory on Identity Change in Intractable Conflicts. *European Journal of International Relations*, 20(1), 168-191.
- Struch, N. & Schwartz, S. H. (1989). Inter-Group Aggression: Its Predictors and Distinctness From in-Group Bias. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56,364–373.
- Tajfel, H. (1981). *Human Groups and Social Categories: Studies in Social Psychology*. Cambridge University Press.
- Tajfel, H. (1982). Social Psychology of Intergroup Relations. *Annual Review of Psychology*, 33, 1-39.
- Tajfel, H. & Turner, J. (1979). An Integrative Theory of Intergroup Conflict. İçinde W. Austin & S. Worchel (Edt.), *The Social Psychology of Intergroup Relations* (33-47), Brooks/Cole.
- Treaty of Lausanne (2020, 27 Mart), https://wwi.lib.byu.edu/index.php/Treaty_of_Lausanne.
- Turner, J. (1982). Towards a Cognitive Redefinition of The Social Group. İçinde H.Tajfel (Edt.), *Social Identity and Intergroup Relations* (15-40), Cambridge University Press.
- United Nations Human Rights Office of The High Commissioner (2020, 21 Mart). Minority Rights: International Standards and Guidance for Implementation, Untied Nations, New York, <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Minorities/Pages/internationallaw.aspx>.

**DEVLETLERARASI İKİLİ İLİŞKİLERDE AZINLIK KİMLİĞİ ETKİSİ: BATI TRAKYA
ÖRNEĞİ**

- Venice Comission (1991). *Proposal for a European Convention for the Protection of Minorities*, Council of Europe.
- Wendt, A. (1992). Anarchy Is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics. *International Organization*, 46, 391–425.
- Wendt, A. (1994). Collective Identity Formation and The International State. *American Political Science Review*, 88(2),384-396.
- Wendt, A. (1998). On Constitution and Causation in International Relations. *Review of International Studies*, 24, 101-117.
- Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge University Press.
- Yinger, J. M. (1994). *Ethnicity: Source of Strength? Source of Conflict?*. Suny Press.

EXTENDED ABSTRACT

The aim of this article is to analyze the effect of identity within the relationship between states in the international system. While the concept of identity has been mainly taken into account by disciplines such as sociology, psychology and then political science, it has been ignored by the discipline of international relations for a long time. Only after the Cold War, it has been a shooting star in international relations discipline and in foreign policy analysis, in particular. Within this interest, most of the studies in international relations have taken identity into consideration solely with a focus on minority identities and have tried to figure out whether minorities could affect the foreign policy of the host country where they live. After explaining identity, minority and ethnic identity, this study aims to demonstrate that the ethnic identity of a minority group might affect the policies of their home country towards the host country, as well. Identity is essential for individual's self-esteem. As a complex structure of values and culture, identity can be explained as 'who the individual is'; and, within this explanation, it also has the functions of explaining who the individual is compared to others and who the others are in accordance with the related individual. During this process, the individual tends to identify him/herself over their differences from others. It is possible to benefit from Social Identity Theory in explaining the group identity that emerges with social identity gains and in exploring the interaction between groups. Hence, interactions among the individuals pave the way for emphasizing not only the differences but also the similarities. Consequently, the identity of an individual, who is a social being interacting with others, creates the group identity with the aforementioned differences and similarities. Then, the rivalry begins between the groups over the identity perception. Within this rivalry, some groups become dominant while others can be rendered into subordinates. Within this context, minority groups can be given as an example for the subordinated groups. Generally, minorities are being categorized with such characteristics as sex, religion, language and ethnicity. For the purpose of this study, ethnicity has been taken into account with the example of the minority group of Western Thrace.

For the purpose of this research, a theoretical approach has been applied in order to understand the aforementioned notions. Discussions regarding the definition of the terms such as identity, minority and ethnicity have been given to understand the position of minority group in the Western Thrace. In order to apply the given theoretical approach, literature review has been carried out within the framework of primary and secondary sources.

It is problematic for international relations discipline whether these subordinated groups that are shaped by religion or ethnic based minorities, have an impact on both domestic and foreign policies of the states. The research has demonstrated that the notion of identity is significant to understand inter-group relations directly affecting the policies of states in relation to each other. The minority group of the Western Thrace has many layers in their group identity. While some of these different layers like religion has been recognized by State of Greece, some others such as ethnicity have been neglected.

Considering the function of identity for individuals and the importance of how individuals define themselves in the emergence of group identity, it is evident that members of the minority group of Western Thrace define themselves as Turks. While they have civil rights as they are citizens of Greece, they also have certain rights provided to them by international and bilateral treaties. The ethnic element of the minority identity, which was previously recognized in official

DEVLETLERARASI İKİLİ İLİŞKİLERDE AZINLIK KİMLİĞİ ETKİSİ: BATI TRAKYA ÖRNEĞİ

documents, has ceased to be recognized over time. The minority defined by the Greek authority on the basis of religious difference, named as Muslim minority. However, this situation does not change the fact that members of the minority define themselves as Turks in terms of ethnic background. Despite the divergence experienced in the process of being defined by the other, who is active in the formation process of identity within the scope of bilateral interaction, the members of the Western Thrace minority brought the ethnic side of their identities to the forefront, as the internal group dynamics predicted. In this sense, both religious and ethnic differences have revealed the dynamics of interaction between groups. Accordingly, the members of the minority of Western Thrace, as a subordinated group in the society where the Greek Orthodox citizens are in the dominant position, have developed internal group bias. The intensity of the feeling of involved bias could lay the foundation on which identity-based conflicts can arise. Consequently, individuals and societies might bind to their identities more firmly. This conflict due to the competition between the groups brings about a change in the policies of Greece, which is the host, and affects the policies of Turkey, which is the home country, as well. In this sense, it is possible to say that apart from the existing assumption in the field of international relations that claims minorities may have an effect on the foreign policy of the host country, it is also possible to argue that the ethnic and/or religious differences of a certain minority group can also function as determinants in the foreign policy of the home country. If the home country develops a policy for the protection of a certain ethnic identity, it affects the rational decision-making process and causes decisions to be taken in an emotional context. It is observed that when an ethnic minority group is oppressed by a dominant group, the home country changes its policies towards to the host country. In this sense, the identity issue surpasses the interests of the home country. Hence, it would not be wrong to claim that the assumption, arguing that states should act according to their interests, loses its validity when it comes to the issue of kinship. In this context, it is observed that the presence of the Western Thrace minority group is effective in the decision-making and policy-making processes in the bilateral relations between the Republic of Turkey and Greece.